

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра вікової та педагогічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ ВК 31 Юридична психологія _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 053 Психологія _____
(шифр і назва спеціальності)

овітньо-професійна програма _____ Психологія _____
(назва спеціалізації)

освітній ступінь _____ бакалавр _____
(бакалавр/магістр)

інститут, факультет, _____ Психолого-природничий _____
(назва інституту, факультету,)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни *ВКЗ1 «Юридична психологія»* для здобувачів освітнього ступеня *бакалавр* галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки* спеціальності *053 Психологія* за освітньо-професійною програмою *Психологія*.

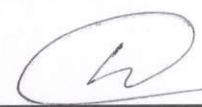
Мова навчання: українська

Розробник: **Луцик Г.О., викладач**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри вікової та педагогічної психології *

Протокол від « 27 » серпня 2019 року № 7

Завідувач кафедри
вікової та педагогічної психології

(проф. Павелків Р.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету за спеціальністю 053 Психологія

Протокол від “ 17 ” вересня 2019 року № 6

Голова навчально-методичної комісії

(Сяська І.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>05 Соціальні та поведінкові науки</i> (шифр і назва)	Вибірковий компонент	
Модулів – 3	Спеціальність : <i>053 Психологія</i> (шифр і назва) Освітньо-професійна програма <i>Першого рівня вищої освіти</i> <i>освіти</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		8-й	8-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,4 самостійної роботи студента – 3,6	Освітній ступінь: <i>бакалавр</i>	24 год	14 год
		Практичні, семінарські	
		12 год	10 год
		Самостійна робота	
		54 год	66 год
		Вид контролю: залік	
Передумови для вивчення дисципліни (перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше): загальна психологія, соціальна психологія, вікова психологія, педагогічна психологія, патопсихологія, психодіагностика, правознавство, педагогіка, філософія, історія, економіка.			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична психологія» є:

1. Ознайомити студентів з теорією і практикою використання психологічних знань у юридичній сфері.
2. Навчити майбутніх психологів розуміти та аналізувати першоджерела, перетворювати їх з матеріалу для ознайомлення на матеріал для дослідження.
3. Формувати картину цілісного сприйняття світу через взаємозв'язок споріднених предметів, розуміння багатогранності психологічної науки.

Досягнення мети забезпечується за рахунок виконання вправ та індивідуальних завдань, спрямованих на розвиток креативності майбутніх фахівців. В процесі навчання формуються такі риси особистості, як самостійність у розвитку пізнавальних інтересів, логіка і здатність аналітичного мислення, відповідальність під час прийняття рішень, пам'ять, увага, мовна інтуїція, вміння та навички самостійної та колективної роботи тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Юридична психологія» є:

- визначити методи застосування психологічних знань у юридичній сфері;
- розуміти значення психологічних досліджень у юридичній діяльності та взаємодії із злочинцями зокрема;
- засвоїти зміст та завдання психологічних досліджень у юридичній діяльності;
- сприяти застосуванню психологічних знань у практиці юридичної діяльності.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

I. Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми юридичної психології у сфері професійної діяльності та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки у юридичній сфері і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

II. Загальні компетентності:

1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
5. Навички міжособистісної взаємодії.

III. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом юридичної психології
2. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
3. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
4. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
5. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
7. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
8. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до

запиту.

9. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання

1. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

2. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

3. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

4. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

5. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

6. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

7. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

8. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

9. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. Очікувані результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: здатність до самонавчання, дослідницькі уміння, навички роботи з інформацією, здатність генерувати нові ідеї.

Результати навчання для дисципліни:

- Здатність продемонструвати глибинні знання і розуміння функціонування психічних явищ у різних сферах юридичної діяльності.

- Уміння обирати і застосовувати методологію та інструментарій психологічного дослідження при реалізації теоретичних і практичних завдань у різних сферах юридичної діяльності.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Юридична психологія в системі психологічного знання

Тема 1. Предмет і система юридичної психології

Юридична психологія як галузь психологічних знань і як навчальна дисципліна. Предмет юридичної психології. Основні завдання юридичної психології. Структура юридичної психології, основні розділи. Місце юридичної психології в системі психологічної науки та права. Міждисциплінарні зв'язки юридичної психології. Сучасні проблеми юридичної психології.

Тема 2. Методологічні основи юридичної психології

Методологічні принципи юридичної психології. Методи юридичної психології. Класифікація методів. Методи наукового дослідження. Психологічні методи дослідження. Основні методи наукового дослідження в юридичній психології: спостереження, експеримент, вивчення продуктів (результатів) діяльності, тестування (анкетування) та

експертне оцінювання. Межі використання методів юридичної психології у кримінальному процесі.

Тема 3. Історія розвитку юридичної психології

Основні етапи становлення та розвитку юридичної психології: рання історія юридичної психології (IV ст. до н. е. — перша пол. XIX ст.), становлення юридичної психології як самостійної науки (кінець XIX — поч. XX ст.), розвиток юридичної психології у XX ст. Сучасний стан юридичної психології.

Змістовний модуль 2. Психологічний аналіз особистості злочинця та злочинних груп

Тема 4. Психологічні особливості правової соціалізації особистості

Поняття правової поведінки. Ознаки правової поведінки. Психологічні аспекти правової соціалізації особистості. Складові правової соціалізації. Психологічна характеристика правосвідомості (правова ідеологія, правова психологія). Правова психологія особистості (індивідуальна правова психологія). Правова культура.

Тема 5. Особистість злочинця як об'єкт психологічного дослідження

Особистість правопорушника як спеціальний об'єкт психологічного дослідження, поняття особистості злочинця. Концепції особистості злочинця. Біологізаторські концепції особистості злочинця. Соціологізаторські концепції особистості злочинця. Основи вивчення й оцінки психології особистості злочинця. Психологія індивідуальної прийнятності здійснення злочинного діяння.

Тема 6. Структура та типологія особистості злочинця

Структура особистості злочинця. Вивчення особистості правопорушника, його мотиваційної сфери при попередньому розслідуванні, розгляді справи у суді. Типологія злочинних типів. Формування особистості злочинця.

Тема 7. Психологічні особливості неповнолітніх правопорушників

Поняття віктимної поведінки підлітків. Особистість неповнолітнього правопорушника. Поняття особистості неповнолітнього злочинця. Структура особистості неповнолітнього злочинця. Індивідуально-психологічні характеристики неповнолітніх злочинців. Несприятливі соціальні умови, що формують особистість неповнолітнього злочинця. Причини злочинності неповнолітніх, запобігання злочинам, що скоїли неповнолітні.

Тема 8. Психологічний аналіз особистості засуджених до позбавлення волі

Психологічна характеристика особистості засудженого. Типи засуджених. Адаптація ув'язненого до умов соціальної ізоляції. Типи адаптації: соціальна та психологічна. Складні адаптивні ситуації, що переживають засуджені. Типи особистості, що залежать від особливостей адаптації до умов соціальної ізоляції.

Психологічні особливості мікросередовища засуджених. Прошарки (страсти) засуджених. Соціально-психологічні явища в середовищі засуджених і профілактика їх негативних впливів. Ресоціалізація і корекція поведінки засуджених. Психологічні основи процесу перевиховання засуджених. Профілактика кримінальної поведінки. Проблеми соціально-психологічної адаптації звільненого до умов життя на волі.

Тема 9. Особливості психічних станів засуджених до позбавлення волі

Психологічна характеристика осіб, позбавлених волі. Загальна теорія психічних

станів. Класифікація психічних станів осіб позбавлених волі. Динаміка особистості в умовах позбавлення свободи. Загальні закономірності впливу на зміну психічних станів засуджених до позбавлення волі.

Тема 10. Психологічні особливості злочинних груп

Поняття злочинної групи. Психолого-правова оцінка злочинних формувань (груп), їхньої протиправної діяльності. Типи злочинних формувань (злочинні групи неповнолітніх і молоді; злочинні групи раніше засуджених; злочинні групи розкрадачів державної чи приватної власності; злочинні групи, що вчиняють пограбування та розбійні напади з метою заволодіння державною та приватною власністю; злочинні групи, що вчиняють насильницькі злочини). Структура злочинних формувань. Соціально-психологічна характеристика організованої злочинності.

Змістовний модуль 3. Психологія особистості працівників юридичної сфери

Тема 11. Психологічний аналіз особистості фахівців юридичної сфери

Працівник юридичної сфери. Особистісно значущі характеристики юриста. Особистісна зрілість юриста. Професійна спрямованість особистості юриста. Професійна майстерність юриста і його психологічні складові. Професійно-психологічна підготовленість юриста. Професіограма працівників юридичної сфери. Професійний відбір працівників юридичної сфери. Психологічна підготовка працівників юридичної сфери до дій в екстремальних умовах.

Тема 12. Структура особистості працівників юридичної сфери

Інтереси, потреби, мотивація працівників юридичної сфери. Пізнавальна сфера працівників – юристів. Емоційно-вольова складова особистості юриста. Я-концепція особистості юриста. Стресостійкість як індивідуально-психологічна характеристика працівників юридичної сфери.

Змістовний модуль 4. Психологічний аналіз злочинної поведінки

Тема 13. Нормативна регуляція соціальної поведінки та поведінкові відхилення

Поняття соціальних норм, їх роль у соціалізації індивіда. Регулювання соціальних взаємин. Поняття нормативної регуляції поведінки та її вплив на поведінку особистості. Психологічні аспекти правової поведінки. Поведінкові відхилення. Поняття девіантної поведінки. Теоретичні підходи до аналізу девіантної поведінки: філософський, правовий, соціологічний, біологічний, психологічний, педагогічний. Причини виникнення девіантної поведінки. Види девіантної поведінки. Психологічний аналіз делінквентної поведінки.

Тема 14. Психологічний аналіз злочинної поведінки

Злочинна поведінка як соціальне явище. Особливості злочинної поведінки. Етапи формування злочинної поведінки. Механізми злочинної поведінки. Детермінанти злочинної поведінки. Психологічний аналіз злочину. Взаємодія об'єктивних і суб'єктивних факторів здійснення злочину. Соціально-психологічні наслідки злочину. Соціально-психологічні причини злочинної поведінки неповнолітніх.

Тема 15. Структурно-психологічний аналіз злочинної діяльності

Психологічні ознаки злочинної діяльності. Структура злочинної діяльності. Особистісна мотивація злочинних дій. Лідерство у злочинних групах. Антисупільний характер злочинної діяльності.

Змістовний модуль 5. Психологічні основи юридичної діяльності

Тема 16. Соціально-психологічні основи юридичної діяльності

Поняття юридичної діяльності. Види юридичної діяльності. Характеристика юридичної діяльності: спрямованість, наявність специфічних цілей; особливості суб'єктів та об'єктів діяльності; конкретні методи і засоби досягнення мети; наявність специфічних умов діяльності. Психологічна структура юридичної діяльності (пізнавальна, комунікативна, конструктивна, організаційна діяльність; допоміжні види юридичної діяльності – профілактична та засвідчувальна.). Стресогенний характер юридичної діяльності. Екстремальні умови юридичної діяльності.

Тема 17. Психологічні основи розслідування злочину

Загальна характеристика психологічних особливостей слідчої діяльності. Особливості мислення слідчого. Професійна інтуїція і логічні процеси. Психологічні особливості огляду місця події. Психологічна сутність пред'явлення для впізнання. Урахування психологічних чинників відтворення обстановки та обставин події. Психологічні характеристики обшуку і вилучення. Психологія слідчого експерименту, відтворення обстановки та обставин події. Використання психолога як консультанта і фахівця на попередньому слідстві.

Тема 18. Психологічні основи допиту

Допит як форма дізнання обставин вчиненого правопорушення. Психологія формування показань. Психологія допиту потерпілого. Психологія допиту підозрюваного і обвинуваченого. Психологія допиту свідків. Психологічні особливості допиту неповнолітніх. Психологія очної ставки.

Тема 19. Психологічні та організаційно-правові засади судово-психологічної експертизи

Поняття судово-психологічної експертизи. Компетенція судово-психологічної експертизи (СПЕ). Завдання СПЕ. Підстави для призначення судово-психологічної експертизи та постановка питань до СПЕ. Види судово-психологічних експертиз. Методика проведення СПЕ. Етапи проведення та оформлення результатів СПЕ. Особливості проведення комплексних СПЕ.

Тема 20. Психологія судового процесу

Психологічна структура судової діяльності. Загальна структура пізнавальної діяльності суду. Загальна психологічна характеристика судового процесу. Послідовність формування внутрішнього переконання судді. Психологічні особливості судового допиту. Психологія судових дебатів. Психологічні основи виховної функції судового процесу. Психологічні особливості прийняття рішення суддею. Психологія винесення вироку. Психологічний аналіз поведінки підсудного. Психологічні стани підсудного. Психологічний аналіз усвідомлення вироку суду.

Тема 21. Психологічні засади діяльності прокурора та адвокатської діяльності

Психологічні аспекти діяльності прокурора. Підтримка державного обвинувачення у суді. Психологічні аспекти діяльності адвоката. Психологічна структура адвокатської діяльності. Психологічна підготовленість адвоката. Психологічні аспекти захисної промови адвоката.

Тема 22. Психолого-педагогічні засади профілактичної діяльності

Функціонально-психологічна характеристика профілактичної діяльності.

Психологічні особливості профілактичної діяльності. Психологічний зміст та опосередкування функціональних обов'язків дільничного інспектора поліції.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		о	л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. Теоретичні аспекти юридичної психології													
Змістовний модуль 1. Юридична психологія в системі психологічного знання													
Тема 1. Предмет і система юридичної психології		2				2		2					4
Тема 2. Методологічні основи юридичної психології		2				2							
Тема 3. Історія розвитку юридичної психології						2							4
Усього		4				6		2					12
Модуль 2. Особистість та група як категорії юридичної психології													
Змістовний модуль 2. Психологічний аналіз особистості злочинця та злочинних груп													
Тема 4. Психологічні особливості правової соціалізації особистості						4							4
Тема 5. Особистість злочинця як об'єкт психологічного дослідження		2	2			2		2	2				2
Тема 6. Структура та типологія особистості злочинця		2				2							4
Тема 7. Психологічні особливості неповнолітніх		2				2							4

правопорушників												
Тема 8. Психологічний аналіз особистості засуджених до позбавлення волі		2	2			2		2	2			2
Тема 9. Особливості психічних станів засуджених до позбавлення волі		2				2						2
Тема 10. Психологічні особливості злочинних груп		2	2			2		2	2			2
Змістовний модуль 3. Психологія особистості працівників юридичної сфери												
Тема 11. Психологічний аналіз особистості фахівців юридичної сфери		2				2						4
Тема 12. Структура особистості працівників юридичної сфери						4						4
Усього		14	6			22		6	6			28
<i>Модуль 3. Поведінка та діяльність як проблеми юридичної психології</i>												
Змістовний модуль 4. Психологічний аналіз злочинної поведінки												
Тема 13. Нормативна регуляція соціальної поведінки та поведінкові відхилення		2	2			4						4
Тема 14. Психологічний аналіз злочинної поведінки						2		2	2			2
Тема 15. Структурно-психологічний аналіз злочинної діяльності						4						4
Змістовний модуль 5. Психологічні основи юридичної діяльності												
Тема 16. Соціально-психологічні основи юридичної діяльності		2	2			4		2				4
Тема 17. Психологічні основи розслідування злочину						2						2

Тема 18. Психологічні основи допиту						2						2
Тема 19. Психологічні та організаційно-правові засади судово-психологічної експертизи		2	2			2		2	2			2
Тема 20. Психологія судового процесу						2						2
Тема 21. Психологічні засади діяльності прокурора та адвокатської діяльності						2						2
Тема 22. Психологопедагогічні засади профілактичної діяльності						2						2
Усього		6	6	0		26		6	4			26
<i>Модуль 4</i>												
ІНДЗ			—	—		—			—	—		
Усього годин		24	12			54		14	10			66

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особистість злочинця як об'єкт психологічного дослідження	2
2	Психологічний аналіз особистості засуджених до позбавлення волі	2
3	Психологічні особливості злочинних груп	2
4	Нормативна регуляція соціальної поведінки та поведінкові відхилення. Психологічний аналіз злочинної поведінки	2
5	Соціально-психологічні основи юридичної діяльності	2
6	Психологічні та організаційно-правові засади судово-психологічної експертизи	2
Всього		12

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і система юридичної психології	2
2	Методологічні основи юридичної психології	2
3	Історія розвитку юридичної психології	2
4	Психологічні особливості правової соціалізації особистості	4
5	Особистість злочинця як об'єкт психологічного дослідження	2
6	Структура та типологія особистості злочинця	2
7	Психологічні особливості неповнолітніх правопорушників	2
8	Психологічний аналіз особистості засуджених до позбавлення волі	2
9	Особливості психічних станів засуджених до позбавлення волі	2
10	Психологічні особливості злочинних груп	2
11	Психологічний аналіз особистості фахівців юридичної сфери	2
12	Структура особистості працівників юридичної сфери	4
13	Нормативна регуляція соціальної поведінки та поведінкові відхилення	4
14	Психологічний аналіз злочинної поведінки	2
15	Структурно-психологічний аналіз злочинної діяльності	4
16	Соціально-психологічні основи юридичної діяльності	4
17	Психологічні основи розслідування злочину	2
18	Психологічні основи допиту	2
19	Психологічні та організаційно-правові засади судово-психологічної експертизи	2
20	Психологія судового процесу	2
21	Психологічні засади діяльності прокурора та адвокатської діяльності	2
22	Психолого-педагогічні засади профілактичної діяльності	2
	Разом	54

10. Індивідуальні завдання

Теми для доповідей:

1. Історія становлення юридичної психології в Україні.
2. Психологічний портрет злочинця як метод юридичної психології.
3. Особистість неповнолітнього злочинця.
4. Психологічна характеристика способу життя неповнолітнього правопорушника.
5. Класифікація особистості злочинця.
6. Формування особистості злочинця.
7. Детермінанти злочинної поведінки неповнолітніх.
8. Психолого-правова оцінка злочинних формувань (груп) та їхньої протиправної діяльності.
9. Кримінальна субкультура неповнолітніх.
10. Психічні стани осіб, які позбавлені волі.
11. Психологічні особливості юридичної діяльності.

12. Психологічна підготовка працівників юридичної сфери до дій в екстремальних умовах.
13. Професіограма працівників юридичної сфери.
14. Психологічна характеристика правосвідомості.
15. Використання психолога як консультанта і фахівця на попередньому слідстві.
16. Роль експерта-психолога у проведенні судово-психологічної експертизи.
17. Причини експертних помилок.
18. Психологічні особливості прийняття судового рішення.
19. Психологічні аспекти діяльності прокурора.
20. Психологічна структура адвокатської діяльності.
21. Психологічні особливості профілактичної діяльності.
22. Психологічні основи процесу перевиховання засуджених.
23. Психологічний аналіз кримінальної субкультури.
24. Психологічний аналіз спілкування засуджених.
25. Психологія тюремного побуту.
26. Психологічний аналіз мікросередовища засуджених.
27. Психологічні основи ресоціалізації засудженого.
28. Методи ресоціалізації засуджених у практиці зарубіжних країн.
29. Психологічний аналіз особистості лідера злочинної групи.
30. Психологічний аналіз організованої злочинності в Україні.

11. Методи навчання

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 – самостійна робота (розв'язання програмних завдань);
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

12. Методи оцінювання результатів навчання

- МО2 – усне або письмове опитування
МО3 - колоквіум,
МО4 – тестування;
МО5 – командні проекти;
МО6 – реферати, есе;
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО8 – студентські презентації та виступи на наукових заходах;
МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання

Аудиторна робота передбачає такі форми навчальної роботи: лекції та семінарські заняття. Самостійна робота передбачає вивчення окремих розділів програми, з наступним усним звітом, складанням структурно-логічних схем, анотуванням, рецензуванням, виконання аналітичних оглядів, складанням конспектів і тезисів, підбором діагностичних

16. Методичне забезпечення

На кафедрі створено навчально-методичний комплекс дисципліни, який включає:

- конспект лекцій;
- методичні вказівки щодо підготовки до семінарських занять;
- методичні вказівки щодо організації самостійної роботи з дисципліни;
- методичні вказівки щодо написання доповідей;
- пакет візуального супроводу дисципліни.

17. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Предмет і завдання юридичної психології.
2. Система юридичної психології.
3. Методи юридичної психології.
4. Місце юридичної психології в системі наук. Зв'язок юридичної психології з суміжними дисциплінами.
5. Історичний розвиток юридичної психології.
6. Соціальні норми як регулятори поведінки особистості.
7. Особливості правових норм.
8. Психологічні особливості правової поведінки.
9. Особливості правової соціалізації особистості.
10. Поняття девіантної поведінки та психологічна характеристика її різновидів.
11. Особливості девіантної поведінки підлітків.
12. Поняття та механізми злочинної поведінки.
13. Етапи формування злочинної поведінки.
14. Зміст поняття «особистість злочинця».
15. Біологізаторські концепції особистості злочинця.
16. Соціологізаторські концепції особистості злочинця.
17. Структура особистості злочинця.
18. Типологія злочинних типів.
19. Характеристика особистості неповнолітнього злочинця.
20. Поняття та ознаки злочинних груп.
21. Психологічний аналіз структури злочинних груп.
22. Типологія злочинних груп.
23. Психологічний аналіз юридичної діяльності.
24. Структура юридичної діяльності.
25. Вимоги до працівників юридичної сфери.
26. Професійний відбір працівників юридичної сфери. Поняття професіограми.
27. Екстремальний характер юридичної діяльності.
28. Психологічні основи слідчої діяльності.
29. Психологічний аналіз особистості слідчого.
30. Психологічні чинники ефективності огляду міст події.
31. Психологічні чинники ефективності пред'явлення для впізнання.
32. Психологічні чинники ефективності відтворення обстановки та обставин події.
33. Психологічний аналіз проведення допиту.
34. Психологічний аналіз проведення очної ставки.
35. Поняття та межі судово-психологічної експертизи.
36. Види судово-психологічних експертиз.
37. Особливості комплексних судово-психологічних експертиз.
38. Етапи проведення судово-психологічних експертиз.

39. Межі повноважень експерта-психолога у проведенні судово-психологічної експертизи.
40. Психологічні особливості судової діяльності. Психологія судді.
41. Психологія судового допиту.
42. Психологічні аспекти судових дебатів.
43. Психологія винесення вироку.
44. Особа засудженого. Відношення засудженого до визначеної судом міри покарання.
45. Адаптація засудженого до умов позбавлення волі.
46. Особливості психіки людини, яка відбуває покарання в місцях позбавлення волі.
47. Методи впливу на особу засудженого в установах по виконанню покарань.
48. Вплив соціальної ізоляції на особу.
49. Психологія тюремного побуту.
50. Психологічні основи ресоціалізації засудженого.

18. Рекомендована література

Базова

1. Бедь В.В. Юридична психологія: навчальний посібник. - [Вид. 3-тє, стереопитне] / В.В. Бедь. – Львів : «Новий Світ-2000», 2005. – 380 с.
2. Бочелюк В. Й. Юридична психологія. Навч. пос. / В.Й. Бочелюк – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 336 с.
3. Максименко С.Д. Юридична психологія : підручник / С.Д. Максименко, В.С. Медведєв. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2018 – 448 с.
4. Романов В.В. Юридическая психология : учебник / В.В. Романов – Москва : Юристъ, 2003. – 488 с.
5. Юридична психологія : підручник / Д. О. Александров, В. Г. Андросюк [та ін.] ; ред.: Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсєєв ; Мін-во освіти і науки України. – Київ : КНТ, 2007. – 360 с.
6. Юридическая психология / сост. и общ. редакция Т. Н. Курбатовой. – СПб. : Питер, 2001. – 480 с.
7. Юридична психологія : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [О. Є. Самойлов та ін.] ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – Київ : КНТЕУ, 2015. – 431 с.

Додаткова

8. Анисимков В.М. Криминальная субкультура: монографія / В.М. Анисимков. – Уфа, 1997. – 168 с.
9. Антонян Ю.М. Криминальная патопсихология / Ю.М. Антонян, В.В. Гульдан. – Москва : Наука, 1991. – 248 с.
10. Антонян Ю.М. Личность преступника / Ю.М. Антонян, В.Н. Кудрявцев, В.Е. Эминов. – СПб: Юрид. центр Пресс, 2004. – 366 с.
11. Антонян Ю.М. Мотивация преступного поведения / Ю.М. Антонян // Юридическая психология. – 2006. – № 1. – С. 14 – 18.
12. Антонян Ю.М. Психология преступления и наказания / Ю.М. Антонян, М.И. Еникеев, В.Е. Эминов. – Москва : Пенатес-Пенаты, 2000. – 454 с.
13. Антонян Ю.М. Феномен зависимого преступника / Ю.М. Антонян, О.В. Леонова, Б.В. Шостакович; под ред. Ю.М. Антоняна. – Москва : Аспект Пресс, 2007. – 192 с.
14. Аршава І.Ф. Основи юридичної психології з практикумом. / І. Ф. Аршава, О.Г. Репіна – Дніпропетровськ : вид-во Маковецький, 2012. – 300 с.

15. Балабанова Л.М. Судебная психология: вопросы определения нормы и патологии.- Д.: Сталкер, 1998. – 427 с.
16. Бартол К. Психология криминального поведения / К. Бартол. – СПб.: ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2004. – 356 с.
17. Берковиц Л. Агрессия: Причины, последствия и контроль / Леонард Берковиц. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2007. – 510 с.
18. Блэкборн Р. Психология криминального поведения / Р. Блэкборн. – Питер, 2004. – 496 с.
19. Зелинский А. Ф. Криминальная психология / А. Ф. Зелинский. – Киев : Юринком Интер, 1999. – 240 с.
20. Коновалова В. Е. Правовая психология : учебное пособие / В. Е. Коновалова. – 2-е изд., испр. и доп. – Харьков : Консум, 1997. – 160 с.
21. Коновалова В.О. Юридична психологія. / Підручник. - 2-ге вид., перероб.і доп. / В.О. Коновалова, В.Ю. Шепітько – Харків : Право, 2008. - 240 с.
22. Кудин А. Как выжить в тюрьме / А. Кудин. – Москва : Амфора, 2006. – 58 с.
23. Мостовая И. М. Юридическая психология / И. М. Мостовая. – 3-е изд. – Киев : ВИРА-Р, 2000. – 120 с.
24. Основи загальної та юридичної психології: курс лекцій. навч. посіб. / Н.Р. Бобечко, В.П. Бойко, І.В. Жолнович, І.І. Когутич; за ред. В.Т. Нора. – Київ : Алерта; ЦУЛ, 2011. – 224 с.
25. Павелків Р.В. Вікова психологія: підручник / Р.В.Павелків. – Київ: Кондор, 2011. – 469 с.
26. Пирожков В.Ф. Законы преступного мира молодежи: криминальная субкультура: монография / В.Ф. Пирожков. – Тверь, 1994. – 320 с.
27. Пирожков В.Ф. Криминальная психология / В.Ф. Пирожков. – Москва : «Ось-89», 2007. – 704 с.
28. Пригунов П.Я. Юридична психологія. Тестові завдання: Навчально-методичний посібник / П.Я. Пригунов. – Київ : КНТ, 2006. – 100 с.
29. Прикладная юридическая психология : учеб. пособие для вузов / [под ред. проф. А.М. Столяренко.]. – Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 639 с.
30. Чуфаровский Ю. Юридическая психология : учеб. пособие / Ю. В. Чуфаровский. – Москва : Право и Закон, 1997. – 320 с.
31. Шиханцов Г.Г. Юридическая психология : учебн. для вузов / Г. Г. Шиханцов. – Москва : Зерцало, 1998. – 341 с.
32. Энциклопедия юридической психологии / Под общ. ред. А.М.Столяренко. – Москва : ЮНИТИ-ДАНА; Закон и право. – 2007. – 607 с.
33. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями: Навч. посібник / Андросюк В. Г., Казміренко Л. І., Кондратьєв Я. Ю., Костицький М. / За заг. ред. Я. Ю. Кондратьєва. – 2-ге вид., доопр. та доп. – Київ : Ін Юре, 2011. – 111 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського (www.nbuv.gov.ua)
2. <http://tu5.do.am/load/psikhologija>
3. <http://www.br.com.ua/kurs/Psychology>
4. <http://yurpsy.com/>